

Fonaments dels Mètodes Qualitatius: de la Interpretació al Discurs

2014/2015

Codi: 42592

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313402 Recerca i Intervenció Psicosocial	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Maria Carmen Peñaranda Colera

Correu electrònic: MariaCarmen.Penaranda@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

Al finalitzar el mòdul, l'estudiant serà capaç de:

- Diferenciar entre metodologia, mètodes i tècniques de recerca
- Identificar les tradicions de recerca qualitativa a les ciències socials
- Diferenciar els mètodes quantitativs de recerca dels qualitativs
- Identificar les bases dels mètodes etnogràfics, interaccionistes i lingüístics
- Recollir informació rellevant utilitzant diferents tècniques de recollida de informació
- Analitzar i interpretar la informació
- Utilitzar recursos per a garantir la qualitat i credibilitat d'una recerca qualitativa
- Realitzar un disseny de recerca amb mètodes qualitativs

Competències

- Establir objectius operatius fonamentals, rellevants teòricament i socialment, que tinguin en compte la complexitat de la realitat psicosocial
- Orientar teòricament la definició dels objectius, el disseny i l'anàlisi en la comprensió dels fenòmens psicosocials
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit

- Seleccionar i aplicar les tècniques necessàries per a la recollida, l'anàlisi i la presentació de material empíric de caràcter qualitatiu
- Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa
- Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement

Resultats d'aprenentatge

1. Descriure els marcs metodològics implicats en l'estudi d'un problema d'investigació concret
2. Elaborar un pla de recerca viable a partir d'una pregunta d'investigació i dels objectius establerts
3. Necessitar i valorar els objectius operatius d'un pla d'investigació d'acord amb una pregunta d'investigació psicosocial
4. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
5. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
6. Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa
7. Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement

Continguts

Bloc 1. Aproximació al camp de la recerca qualitativa a les ciències socials i humanes

- La recerca qualitativa en les disciplines humanes i socials. Tradicions de recerca
- La polaritat Quali/Quanti
- Característiques bàsiques de la recerca qualitativa
- La qüestió de la credibilitat i el rigor en la recerca qualitativa
- Ètica i política de la recerca qualitativa

Bloc 2. Mètodes i tècniques de recerca qualitativa

- La distinció entre metodologia, mètode i tècnica
- Diversitat de mètodes: mètodes basats en l'etnografia, mètodes basats en la tradició interaccionista i mètodes basats en la lingüística

Bloc 3. Pràctica de la recerca qualitativa: disseny i estratègies d'investigació

- Disseny i estratègies d'investigació. L'ús de la teoria per generar problemes de recerca
- Disseny d'una recerca qualitativa: criteris bàsics
- El/la investigador/a com a "bricoleur"
- La familiaritat amb les diferents tècniques de producció d'informació i anàlisi de material empíric.
- El disseny d'estudis qualitatius
- Seminari de disseny

Bloc 4. Anàlisi qualitatiu i interpretació

- Anàlisi qualitatiu i interpretació. Criteris i orientacions mínimes
- L'organització i la preparació dels materials d'anàlisi
- Estratègies i tipus d'anàlisi
- La interpretació: regles i criteris bàsics
- L'elaboració d'un informe de recerca i la presentació/devolució dels resultats

Bloc 5. La rellevància de la recerca qualitativa

- Control de qualitat en la recerca qualitativa
- Qualitat i credibilitat de l'anàlisi qualitatiu
- Triangulació
- Utilitat dels mètodes qualitatius

Metodologia

A. Activitats dirigides d'ensenyament i aprenentatge presencial (a l'aula):

Professor(a):

- Assignació de lectures
- Exposició dels continguts bàsics
- Dinamització de la discussió a l'aula

Estudiants:

- Identificar aspectes rellevants en les lectures assignades
- Elaborar preguntes en relació als interessos de recerca pròpia
- Presentar treballs fets en grup
- Generar respostes a partir de la discussió a l'aula
- Defensar la pròpia postura teòrica/metodològica/ètica/política

B. Activitats supervisades d'ensenyament - aprenentatge (fora de l'aula):

- Tutories
- Orientació a l'estudiant en la cerca de materials, en el seu treball i estudi

C. Activitats d'aprenentatge autònom (fora de l'aula)

- Recollida i sistematització del material bibliogràfic
- Lectura de la informació recomanada i la trobada per l'estudiant
- Sistematització, resum i anàlisi de la informació recollida
- Estudi personal

- Treball en grup
- Integració teòrica i metodològica
- Elaboració de conclusions i recomanacions a l'àmbit estudiat
- Elaboració de treballs i informes de recerca

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Discussió a l'aula i exercicis pràctics	10	0,4	4, 5, 6
Exposició dels continguts bàsics	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Supervisades			
Tutories grupals	10,5	0,42	3, 4, 5, 6
Tutories individuals	14,5	0,58	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Cerca i sistematització de la informació bibliogràfica	15	0,6	6, 7
Elaboració de treballs	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Lectura de textos	25	1	1, 2, 3, 4, 5
Treball en grup	15	0,6	1, 2, 4, 5, 6

Avaluació

Evidències d'Aprenentatge:

- Evidència d'aprenentatge 1 (EV1): Assistència, realització d'exercicis pràctics i participació regular a les classes presencials. Autoria: individual. Pes: 10%

- Evidència d'aprenentatge 2 (EV2): Treball (assaig teòric o treball empíric) sobre una temàtica a escollir en perspectiva. Autoria: Grupal. Extensió màxima: 3000 paraules. Pes: 20%

- Evidència d'aprenentatge 3 (EV3): Treball que contribueix al treball de recerca i que consisteix en el disseny de la investigació que desenvoluparà cada estudiant. Autoria: Individual. Extensió màxima: 7000 paraules. Peso: 70%

Assignatura superada: El mòdul computarà como superat si el/la estudiant supera el conjunt d'evidències d'aprenentatge amb una qualificació global de, com a mínim, 5 punts.

Estudiant no presentat/da: Un/a estudiant que no hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%), constarà com a "no presentat".

Procediment de revisió de les proves: Totes les evidències d'aprenentatge aniran acompanyades d'una tutoria individual on s'oferirà al/a la estudiant la possibilitat de revisió dels treballs presentats.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Assistència, participació i realització d'exercicis pràctics	10	0	0	4, 5, 6
EV2. Treball sobre temàtica específica	20	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 7
EV3. Treball Disseny de la Recerca	70	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7

Bibliografia

Edwards, D. (1997) *Discourse and cognition*. London: SAGE

Íñiguez, L. (Ed.) (2006) *Análisis del Discurso. Manual para las ciencias sociales*. 2ª Edición. Barcelona: EDIUOC.

Potter, J. y Wetherell, M. (1987) *Discourse and social psychology*. London: Sage.

Potter, J. (1996) *La representación de la realidad. Discurso, retórica y construcción social*. Barcelona: Paidós, 1998.

Van Dijk, T. (Comp.) (1997) *El discurso como estructura y proceso. Estudios sobre el discurso I: una introducción multidisciplinaria*. Barcelona: Gedisa, 2002

Van Dijk, T. (Comp.) (1997) *El discurso como interacción social. Estudios sobre el discurso II: una introducción multidisciplinaria*. Barcelona: Gedisa, 2002